

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Διατμηματικό ΠΜΣ
«Μετάφραση και Διερμηνεία»

Απολλωνίς: Clarin:el, γλωσσικοί πόροι και ψηφιακά εργαλεία στην
κειμενική ανάλυση
2020

Ηλίας Σπυριδωνίδης, Δρ. Μεταφρασεολογίας

Θεματικές ενότητες:

1. Κειμενική διαπολιτισμική επιρροή
2. Κειμενική ανάλυση: corpus-corpora, σώμα κειμένου και σώματα κειμένων
3. Διαγλωσσική ειδική επικοινωνία: Γλωσσικές διεπιδράσεις και γλωσσικός δανεισμός
4. Μελέτη περίπτωσης γλωσσικών διεπιδράσεων και διαπολιτισμικής επιρροής
5. Δημιουργία Γλωσσαρίου Όρων
6. Ψηφιακά εργαλεία κειμενικής ανάλυσης clarin:el

The logo for clarin:el consists of the text 'clarin:el' in a blue sans-serif font, with a yellow speech bubble icon above the 'i'.

Κειμενική ανάλυση και διαπολιτισμική επιρροή

- Ορολογία: οι ορισμοί και η χρησιμότητά τους
- Γλωσσικά συστήματα και Πολιτισμικά συστήματα
- Γλωσσικές διεπιδράσεις
- Γλωσσικός δανεισμός
- Verba volant, Scripta manent: corpus et corpora
- Μελέτη περίπτωσης: εντοπισμός γλωσσικών διεπιδράσεων & διαπολιτισμικής επιρροής

Γλωσσικά δάνεια και στερεότυπα

Ποια είναι η προέλευση του όρου «νταραβέρι»;

Dare & Avere

Ρήματα της ιταλικής - προσαρμοσμένο δάνειο

Ορολογία και γλώσσα για ειδικούς σκοπούς

- Γλώσσα για ειδικούς σκοπούς/ ειδική γλώσσα/ επιστημονικός και τεχνικός λόγος
- Αντιπαρατίθεται στην γενική γλώσσα
- Διαφορές με τη γενική σε λεξιλόγιο, σύνταξη και μορφολογία
- Επικοινωνιακός στόχος η μεταβίβαση ορισμένης γνώσης σε επιστημονικούς, τεχνολογικούς και τεχνικούς τομείς
- Χαρακτηριστική η ύπαρξη και χρήση της ορολογίας

Η ορολογία ως σύνολο όρων

Το σύνολο των λέξεων που ανάγονται σε ένα κοινό θεματικό πεδίο.

«Κάθε δομημένο σύνολο όρων που αντιστοιχεί στις έννοιες ενός τομέα της ανθρώπινης γνώσης ή δραστηριότητας, δηλαδή ενός συστήματος εννοιών».

Η ορολογία ως ορογραφία

«Η παραγωγή έργων λεξικογραφικού χαρακτήρα που παρουσιάζουν σύνολα όρων, καθώς και τα ίδια τα έργα που παράγονται, (λεξικά, θησαυροί και γλωσσάρια), σε έντυπη ή σε ηλεκτρονική μορφή»

Γλωσσάρι όρων – ένα διαγλωσσικό παράδειγμα

Αδελφή εταιρεία	Sister company
Αδελφό πλοίο	Sister ship
Αδημοσίευτες πληροφορίες	Non public information
Αδιάθετα παρακρατηθέντα κέρδη	Unappropriated retained earnings
Αδιάθετος διαφημιστικός χώρος	Remnant space
Αδιάκοπη χρήση και κατοχή	Quiet enjoyment
Αδιανέμητα αποθεματικά	Undistributable reserves
Αδιανέμητα κέρδη	Undistributed profits, retained profits
Αδιαφάνεια	Opacity
Αδικαιολόγητη απόλυση	Wrongful dismissal
Αδίκημα	Offence
Αδικοπραξία	Tort
Αδράνεια	Stagnation
Αδρανές χρήμα	Idle/ inactive money
Αδρανής αγορά	Inactive market
Αδρανής λογαριασμός	Dormant account, inactive account
Αδρανής χρόνος	Idle/ dead time
Αδύνατο νόμισμα	Weak currency

Γλωσσάρι όρων – ένα ενδογλωσσικό παράδειγμα

- **Corpus:** σώμα κειμένων, 1. Συλλογή τακτοποιημένη και ολοκληρωμένη έργων ή συγγραφέων και 2. Δείγμα κειμένων συγκεντρωμένων για επιστημονικούς σκοπούς (Devoto-Oli, 2001:529).
- **Corpora:** λατινική λέξη, πληθ. του Corpus (Osimo, [2004] 2008:196).
- **Γεωπολιτική:** η μελέτη της επίδρασης των γεωγραφικών, οικονομικών και δημογραφικών παραγόντων στην πολιτική και κυρίως στην εξωτερική πολιτική των κρατών (ΛΚΝ, 2009:305). Ένας όμως πιο ακριβής ορισμός για το επιστημονικό αυτό πεδίο δίνεται από τον Μάζη (2002:142) ως η μελέτη «των συστημάτων διεθνούς ισχύος» τα οποία αποτελούνται από τέσσερις κύριους πυλώνες (Μάζης, 2002:140) τον αμυντικό, οικονομικό, πολιτικό και πολιτισμικό.
- **Γεωπολιτισμικό:** 1. το γεωγραφικά προσδιορισμένο πολιτισμικό πλαίσιο. Σύμφωνα με τον Wallerstein (1991:245) «the cultural framework within which the world-system operates».
- 2. το σχετικό με τη γεωγραφία και τον πολιτισμό (www.dictionarist.com/geocultural).
- **Γεωπολιτισμική επιρροή:** σύμφωνα με το Μάζη (2002:144) είναι η μια από τις τέσσερις πτυχές (άμυνα, οικονομία, πολιτική, πολιτισμός) ασκήσεως επιρροής της ισχύος των εθνικοκρατικών οντοτήτων ή άλλης μορφής διεθνών δρώντων (Νέοι Πόλοι Διεθνούς Ισχύος).

Πηγή: Η. Σπυριδωνίδης, *Η ιταλική πολιτισμική επιρροή των μεταφράσεων στην Κοβεντάρειο Δημοτική Βιβλιοθήκη της Κοζάνης*, διδ. διατριβή ΑΠΘ, 2012.

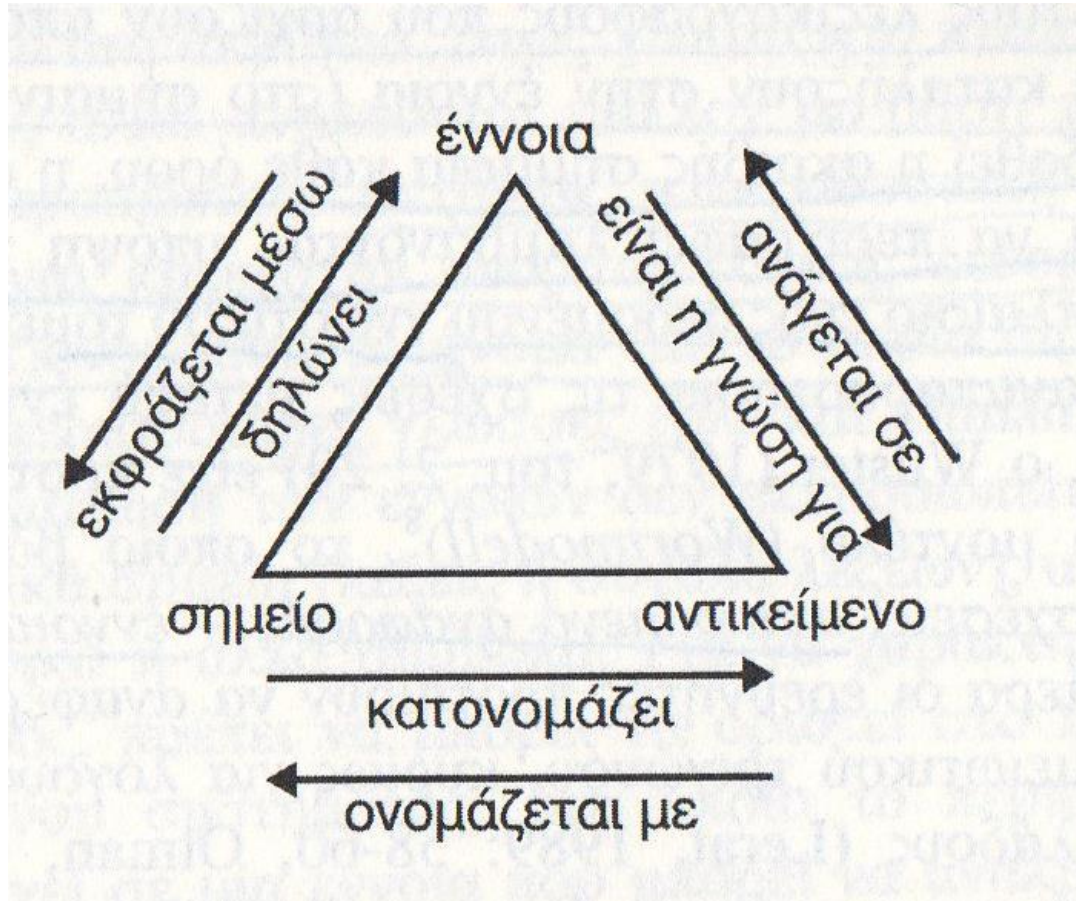
Η ορολογία ως επιστήμη

- «Διεπιστημονικός κλάδος που έχει ως αντικείμενο τη συστηματική μελέτη των εννοιών που ανήκουν σε ειδικούς γνωστικούς ή επαγγελματικούς τομείς, την (κατ)ονομασία, την ταξινόμηση και την αναπαράστασή τους.»
- Γιατί «διεπιστημονικός»; Διότι εμπλέκονται η γλωσσολογία, η μετάφραση, η τεκμηρίωση, τα εφαρμοσμένα μαθηματικά και η πληροφορική.

Αντικείμενο, έννοιες και όροι

- Αντικείμενο είναι η συγκεκριμένη οντότητα, αυτό που γίνεται αντιληπτό με τις αισθήσεις ή συλληπτό με το νου (οντολογικό επίπεδο).
- Έννοια είναι η γενική και αφηρημένη ιδέα που σχηματίζεται με αναφορά στην συγκεκριμένη οντότητα, δηλαδή το αντικείμενο (εννοιολογικό επίπεδο – νοητική μονάδα).
- Όρος είναι η κατονομασία και ο ορισμός αυτών των εννοιών με τη μορφή γλωσσικών σημείων (εκφραστικό επίπεδο – εκπροσώπηση εννοιών με λέξεις).

Σημειωτικό τρίγωνο

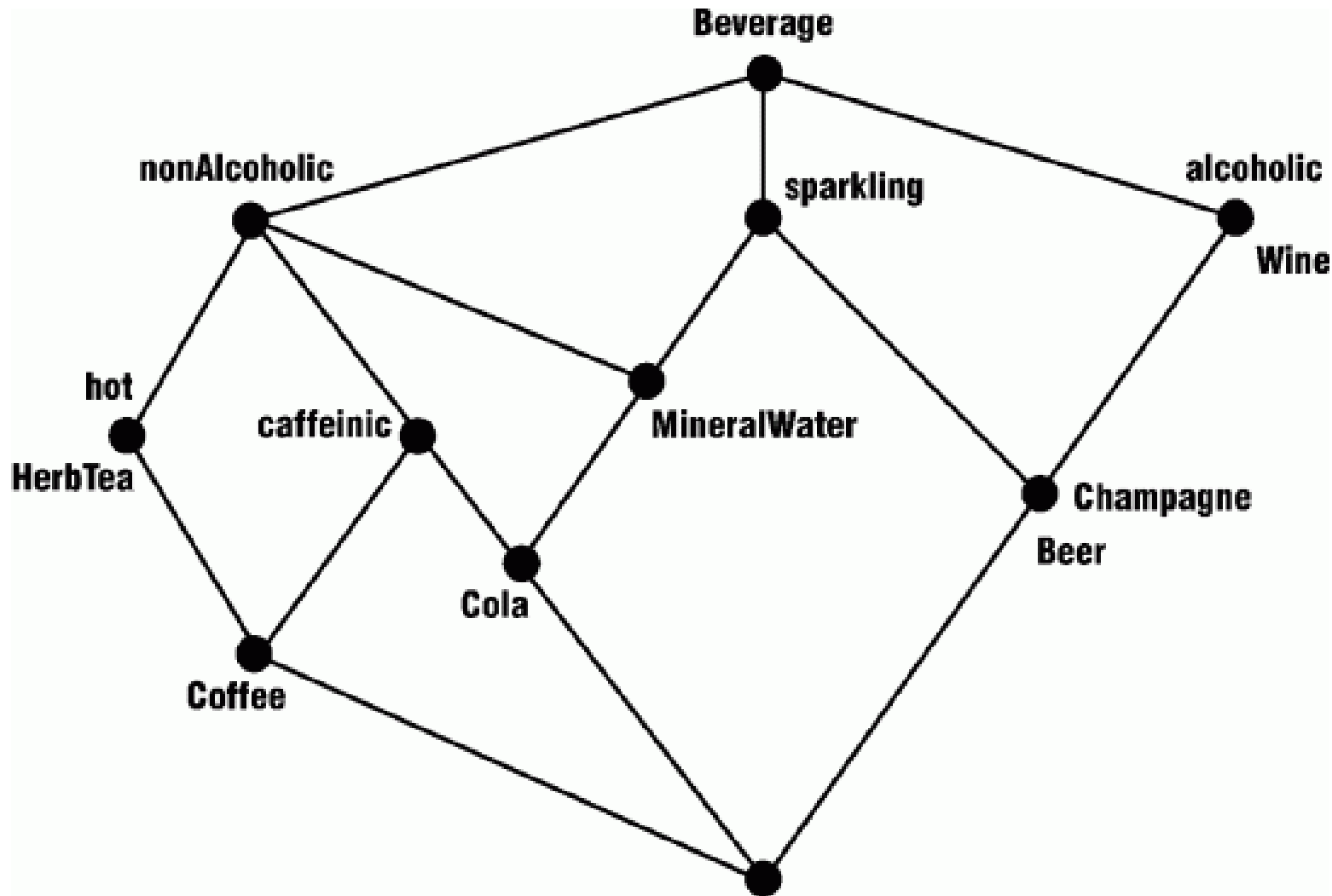
Χαρακτηριστικά

- Χαρακτηριστικά είναι οι ιδιότητες των αντικειμένων.
- Τα χαρακτηριστικά χρησιμοποιούνται για να οριοθετήσουμε έννοιες, να προσδιορίσουμε τις σχέσεις μεταξύ τους και να τις ταξινομήσουμε

Ταξινόμηση

- Κατάταξη των αντικειμένων σε ομάδες βάσει των κοινών τους χαρακτηριστικών
- Μελέτη των κατηγοριών των αντικειμένων στο πλαίσιο ενός γνωστικού τομέα, ώστε να διαμορφωθεί ένας συστηματικός κατάλογος αντικειμένων που περιλαμβάνει ο τομέας αυτός.
- Σχέσεις: είδους-γένους, μέρους-όλου, αιτίου-αιτιατού, χρονικές (διαδοχής), ιεραρχίας κτλ., ώστε να προσδιοριστεί η ΘΕΣΗ κάθε έννοιας μέσα σε ένα πεδίο.

Σχέσεις εννοιών: δίκτυο με υπερώνυμο τα «ποτά»

Θεματικό πεδίο - τομέας

ΟΡΙΣΜΟΣ: πεδίο ειδικής γνώσης

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ: Φυσική, Νομική, Τηλεπικοινωνίες, Μηχανική, Ψυχαγωγία, Συγκοινωνίες, Αυτοκίνητο, Ταξίδια, Βιολογία, Δασολογία, Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, εκδόσεις, πληροφορική κτλ.

Γενική γλώσσα - Ειδική γλώσσα

ειδική γλώσσα

ΟΡΙΣΜΟΣ: γλώσσα που χρησιμοποιείται σε ένα **θεματικό πεδίο** και **χαρακτηρίζεται από τη χρήση ειδίων γλωσσικών μέσων έκφρασης**

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα είδια γλωσσικά μέσα έκφρασης περιλαμβάνουν πάντοτε **ορολόγιο και φρασεολόγιο** είδιο ως προς το θέμα και μπορούν, ακόμα, να καλύπτουν υφολογικά ή συντακτικά γνωρίσματα.

Γλωσσικές διεπιδράσεις της ελληνικής μέσα από την ειδική γλώσσα της ιατρικής

Παράδειγμα θεματικού πεδίου ειδικής γλώσσας ιατρικής:

Στις απλές ακτινογραφίες μπορεί να διακριθούν εύκολα τα οστά από τα μαλακά μόρια, η καρδιά από τους πνεύμονες που την περιβάλλουν, αλλά δεν έχει την ευαισθησία να καταγράψει μικροδιαφορές πυκνότητας, όπως στην απεικόνιση του εγκεφάλου, με την διάκριση λευκής - φαιάς ουσίας, στην εξέταση άνω-κάτω κοιλίας με σαφή απεικόνιση του ήπατος, νεφρών, παγκρέατος, αγγείων κ.λ.π. ή την διαφοροποίηση του αίματος από άλλο υγρό.

Αντικείμενα

αντικείμενο

ΟΡΙΣΜΟΣ: κάθε τι αντιληπτό μέσω των αισθήσεων ή συλληπτό μέσω του νου

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα αντικείμενα μπορούν να είναι **υλικά** **άυλα** ή φανταστικά.

Τι μπορεί να είναι ένα αντικείμενο;

- Ένα υλικό σώμα
- Ένα άυλο σώμα
- Μία αίσθηση
- Μια αφηρημένη οντότητα
- Μια φανταστική οντότητα

Χαρακτηριστικά

χαρακτηριστικό

ΟΡΙΣΜΟΣ: νοητική αφαίρεση μιας ιδιότητας ενός **αντικειμένου ή ενός συνόλου αντικειμένων**

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα χαρακτηριστικά χρησιμοποιούνται για την περιγραφή των **εννοιών**.

Έννοιες

έννοια

ΟΡΙΣΜΟΣ: μονάδα γνώσης που δημιουργείται από έναν μοναδικό συνδυασμό **χαρακτηριστικών**

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: Παραδείγματα εννοιών: «πλανήτης», «Κρόνος», «πύργος», «Λευκός Πύργος».

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: Οι έννοιες δεν συνδέονται κατ' ανάγκην με ιδιαίτερες γλώσσες. Επηρεάζονται, όμως, από το κοινωνικό ή πολιτισμικό υπόβαθρο το οποίο συχνά οδηγεί σε διαφορετικές κατηγοριοποιήσεις.

- Διαφορά έννοιας από αντικείμενο

Ατομική έννοια – Γενική έννοια

ατομική έννοια

ΟΡΙΣΜΟΣ: έννοια που αντιστοιχεί σε ένα και μόνο αντικείμενο

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: Παραδείγματα ατομικών εννοιών: «Κρόνος»,
«Λευκός Πύργος».

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: Οι ατομικές έννοιες παριστάνονται, συνήθως, με
ονόματα.

γενική έννοια

ΟΡΙΣΜΟΣ: έννοια που αντιστοιχεί σε δύο ή περισσότερα
αντικείμενα τα οποία αποτελούν ομάδα λόγω κοινών
ιδιοτήτων

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Παραδείγματα γενικών εννοιών: «πλανήτης»,
«πύργος», «κάστρο».

Βάθος και πλάτος εννοιών

Βάθος εννοιών: Το σύνολο των χαρακτηριστικών που συνιστούν την έννοια.

Πλάτος εννοιών: Το σύνολο των αντικειμένων στα οποία αντιστοιχεί μια έννοια

Σημειολογία - σημειωτική

Η συμβολή της σημειολογίας :

Saussure: signifiant e signifiè,

Peirce: αντικείμενο – σημείο – έννοια

Freud

Eco

Σχέση σημείου και σημαινόμενου:

Πλάτων: Κρατύλος και Ερμογένης «όλα είναι σύμβαση και συνήθεια όσων χρησιμοποιούν τα ονόματα» (384e)

Σωκράτης: γλωσσικός και εικονικός κώδικας και σχέση σημείου και αντικειμένου.

Αριστοτέλης: περί ερμηνείας

Παράδειγμα γλωσσικής διεπίδρασης γλωσσικού σημείου

Το όνομα (ουσιαστικό) ιδιώτης - idiot

Διατήρηση του μορφήματος αλλά αλλαγή εννοιολογικού περιεχομένου (έννοιας) στη ΚΝΕ

Γλωσσικά συστήματα και Πολιτισμικά συστήματα

Ανοικτό και κλειστό σύστημα

Κεντρικά και περιφερειακά συστήματα

Μείζονα και ελάσσονα γλωσσικά συστήματα

Σχέσεις μεταξύ γλωσσικών και πολιτισμικών συστημάτων και τεκμηρίωση των σχέσεων

Ο ρόλος της γλώσσας και της μετάφρασης στη μεταφορά και στην παραγωγή πληροφορίας και γνώσης (κέντρο-περιφέρεια) και στην εξέλιξη του πολιτισμού.

Η μετάφραση πραγματοποιείται κυρίως από τις μείζονες προς τις ελάσσονες.

Μπαμπινιώτης:

«η μετάφραση είναι η άμυνα των λιγότερων ομιλούμενων γλωσσών απέναντι στην κυριαρχία της μιας γλώσσας, αλλά συγχρόνως και πηγή εμπλουτισμού της γλώσσας με νέες λέξεις» 2006.

Οι 24 επίσημες γλώσσες της Ε.Ε.

- Τα άτομα που ζουν στην ΕΕ έχουν πρόσβαση στη νομοθεσία και σε σημαντικά έγγραφα πολιτικής της ΕΕ στην επίσημη γλώσσα της χώρας τους.
- Έχουν επίσης το δικαίωμα να απευθυνθούν γραπτώς στην Επιτροπή και να λάβουν απάντηση στην ίδια γλώσσα. Κατά τις συνεδριάσεις του [Ευρωπαϊκού Συμβουλίου](#) και του [Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#) παρέχεται διερμηνεία σε όλες τις επίσημες γλώσσες. Τα μέλη του [Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου](#) έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιούν [οποιαδήποτε από τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ όταν μιλούν στο Κοινοβούλιο](#).
- Τα όργανα της ΕΕ απασχολούν περίπου 4300 μεταφραστές και 800 διερμηνείς ως μόνιμους υπαλλήλους. Το εκτιμώμενο κόστος όλων των γλωσσικών υπηρεσιών (μετάφραση και διερμηνεία) σε όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ ανέρχεται σε λιγότερο από το 1% του ετήσιου γενικού προϋπολογισμού της ΕΕ. Αν διαιρεθεί διά του πληθυσμού της ΕΕ, το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε περίπου 2 ευρώ τον χρόνο ανά άτομο.

Μείζων γλωσσικό σύστημα: ισπανική γλώσσα
castillan

Πολιτισμικά συστήματα ελάσσονα στον ισπανόφωνο
χώρο: Ανδαλουσία, Γαλικία, Καταλωνία, Χώρα των
Βάσκων

Μετάφραση και διαπολιτισμικές σχέσεις

Thomas Friedman

The world is flat: a brief history of the twenty first century, 2005

«ο κόσμος είναι πολύ μικρότερος διότι οι επιδράσεις διασχίζουν όλο και μεγαλύτερες αποστάσεις σε όλο και λιγότερο χρόνο».

Παγκόσμια οικονομία και κοινωνία παρουσιάζει έντονη κινητικότητα διακίνησης πληροφοριών και έκρηξη της μεταφραστικής δραστηριότητας.

Κειμενική Τυπολογία Katharina Reiss

Κείμενα ειδικής γλώσσας:

Π.χ. κείμενα επιστημονικά, τεχνικά, εμπορικά, νομικά, διοικητικά...

Κείμενα γενικής γλώσσας:

Πληροφορητικά, εκφραστικά (Λογοτεχνικά), λειτουργικά

Ο μεταφραστής στη διαπολιτισμική επικοινωνία

Ο μεταφραστής ως ένας αρχικός κρίκος στην αλυσίδα της επικοινωνίας εσωτερικεύει τα όσα περιγράφονται στο πρωτότυπο μετά από ερέθισμα που δέχτηκε από τον εντολέα καλείται να αποκτήσει γνώση του περιεχομένου του προκειμένου να προχωρήσει στη συνέχεια στην εξωτερίκευση της γνώσης σε άλλη γλώσσα, σε άλλο πολιτισμό και ενδεχομένως υπό διαφορετοποιημένες συνθήκες επικοινωνίας. Ο Picht (1996) χαρακτήρισε τη μετάφραση *intersprachliche Fachkommunikation*, ως διαγλωσσική ειδική επικοινωνία.

Ολιστική και συστημική προσέγγιση

Λότμαν : Σημειόσφαιρα

Ιωάννης Μάζης: Πολιτισμός, παραγωγοί και καταναλωτές γνώσης και πληροφορίας, γεωπολιτική του πολιτισμού και γεωπολιτική της μετάφρασης.

Torop: Traduzione Totale

Prototesto, metatesto, intertesto, extratesto

Trasferimento:

1. interlinguistico
2. intralinguistico
3. intersemiotico
4. extralinguistico

Ο κεντρικός ρόλος της μετάφρασης στη διαπολιτισμική επικοινωνία και επιρροή

Γλώσσα πηγή

Γλώσσα στόχος

Πολιτισμός που εξάγει άυλα πολιτισμικά αγαθά,
γνώση, πληροφορίες

Πολιτισμός που εισάγει άυλα πολιτισμικά αγαθά,
γνώση, πληροφορίες

Διαπολιτισμική επικοινωνία

Ενώ, με τον όρο «διαπολιτισμικότητα» εννοούμε τον συγκερασμό πολιτισμικών χαρακτηριστικών διαφόρων πολιτισμών στο ίδιο άτομο, σε σύνολο ατόμων ενός έθνους ή στο έθνος γενικά, με τον όρο «διαπολιτισμική επικοινωνία» εννοούμε πρώτον την πρόθεση ή και την αναγκαιότητα για επικοινωνία, που μπορεί να πραγματοποιηθεί σε ένα μακρο- ή μικρο-επίπεδο.

Και σχετικά με τη διαπολιτισμική επικοινωνία (Γεωργογιάννης, 2007:37):

Οποιοσδήποτε ανταλλαγές μεταξύ εθνών ή κρατών ή πολιτισμών υποδηλώνουν την εκδήλωση μιας πρόθεσης για επικοινωνία και πραγμάτωσής της σε πολιτισμικό επίπεδο. Να σημειωθεί ότι η πρόθεση αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί τόσο σε εθνικό – διεθνικό επίπεδο όσο και σε διατομικό – διομαδικό.

Η διαπολιτισμική επομένως επιρροή είναι μια μορφή διαπολιτισμικής επικοινωνίας με συγκεκριμένα και ανιχνεύσιμα αποτελέσματα στον πολιτισμό εισαγωγής ή δέκτη και ορισμένα χαρακτηριστικά χρονικά, γεωγραφικά, πολιτιστικά, ταξικά, πολιτικά, κοινωνικά, οικονομικά κτλ. Οι μεταφράσεις επομένως, δεν είναι τίποτα άλλο από ένα μέσο διαπολιτισμικής επικοινωνίας και κατά συνέπεια πολλές φορές και μέσο διαπολιτισμικής επιρροής.

Η μετάφραση συμβάλλει στη μεταφορά πολιτισμικών πληροφοριών από ένα πολιτισμικό σύστημα προς ένα άλλο χρονοτοπικά, δηλαδή πολιτισμικά, γεωγραφικά και χρονολογικά.

Γλωσσικές διεπιδράσεις

Μπορούν να ανιχνευθούν σε επίπεδο:

- Συντακτικό
- Γραμματικό
- Υφολογικό
- Πραγματολογικό
- Σημειολογικό
- Φωνολογικό
- Μορφολογικό
- Λεξιλογικό

Κάποια προβλήματα γλωσσικών διεπιδράσεων

- Βαρβαρισμός, η χρήση μιας λέξης που επινοήθηκε ανεπιτυχώς ή έχει παραφθαρεί π.χ. βροχικός-βρογχικός, βρόχος-βρόγχος
- Ανακρίβεια, όταν σε μια λέξη ή έκφραση αποδίδεται μια ανακριβής σημασία π.χ. έχει προβλήματα με το κυκλοφοριακό του
- Σολοικισμός, προκύπτει από την παραγωγή συντακτικής δομής η οποία δεν ανταποκρίνεται στις συμβάσεις μιας γλώσσας (κανόνα), π.χ. διάφορες πηγές διέρρευσαν την πληροφορία αυτή (χρήση αμετάβατου ρήματος ως μεταβατικό)

Προβλήματα γλωσσικών διεπιδράσεων

- Έκτυπα δάνεια, π.χ. στην πληροφορική: φορτώνω αρχείο, τρέχω πρόγραμμα ή εκφράσεις όπως: δώσε μου μια αγκαλιά, πάρε με πίσω κ.α.
- Ψευδοφίλιες λέξεις, λέξεις διαφορετικών γλωσσών με παρόμοια μορφή αλλά διαφορετική σημασία ή διαφορετικές τρέχουσες σημασίες

Π.χ. Costume (it) κοστούμι (ελ)

Pathetic (en) παθητικός (ελ)

Γλωσσικός δανεισμός

Συχνά οφείλεται σε

Έλλειψη αντιστοιχίας

Αντιστοιχία= η σχέση σημασιολογικής ομοιότητας που υφίσταται μεταξύ λέξεων ή συνταγμάτων διαφορετικών γλωσσών στο επίπεδο του γλωσσικού συστήματος

Π.χ. big= μεγάλο

Neutrinos lack mass= έλλειψη μάζας νετρονίων

Ισοδυναμία= σχέση αντιστοιχίας μεταξύ δύο μεταφραστικών μονάδων διαφορετικών γλωσσών (όμοια λειτουργία στο λόγο της κάθε γλώσσας) π.χ. Pot de vin – λάδωμα (δωροδοκία)

Δάνειο: αυτούσιο και προσαρμοσμένο

- Αυτούσιο δάνειο είναι η μεταφορά της λέξης ή της έκφρασης χωρίς καμία αλλαγή π.χ. time-out
- Προσαρμοσμένο δάνειο είναι η μεταφορά της λέξης ή της έκφρασης με προσαρμογή στο αλφάβητο και τους μορφολογικούς κανόνες της γλώσσας π.χ. τόστ

Αγγλισμός

- Έκφραση της αγγλικής γλώσσας που δεν έχει ισοδύναμο σε κάποια άλλη γλώσσα.

Π.χ. Oldtimer, state of the art

- μεταφραστικό δάνειο

Π.χ. αυτούσιο: Know-how

Προσαρμοσμένο: χοτ-ντογκ

Γαλλισμός

- Έκφραση της γαλλικής γλώσσας που δεν έχει ισοδύναμο σε κάποια άλλη γλώσσα.

Π.χ. Faux bijoux

- μεταφραστικό δάνειο

Π.χ. αυτούσιο: déjà vu, passé

Προσαρμοσμένο: παρμπρίζ, πορτ μπαγάζ

Στη συντακτική δομή: une chambre qui donne sur la mer λανθασμένος - αδόκιμος γαλλισμός (ένα δωμάτιο που δίνει στη θάλασσα)

Γερμανισμός

- Έκφραση της γερμανικής γλώσσας που δεν έχει
ισοδύναμο σε κάποια άλλη γλώσσα.

ως μεταφραστικό δάνειο

Π.χ. αυτούσιο: bauhaus

Προσαρμοσμένο: ρεαλπολιτίκ

Γλωσσικές διεπιδράσεις όροι και περιεχόμενο: συγκρίσιμες διαφορές

Κατανόηση του περιβάλλοντος (context)
Σύγκριση σημειωτικών χώρων

Π.χ. John visita ogni giorno sua sorella Ann per vedere suo nipote Sam.

English	ελληνική	Italiano
Nephew	Ανιψιός	nipote
Niece	Ανιψιά	nipote
Grandchild	Εγγόνι	nipote

Γλωσσικοί όροι που παραπέμπουν σε τρεις ενότητες περιεχομένου που στην περίπτωση της ιταλικής εκπροσωπούνται με ένα όρο ομώνυμο.

Διαπολιτισμική επικοινωνία και επιρροή: κείμενα και μεταφράσεις ως μέσο γλωσσικών διεπιδράσεων

- Παραγωγή πρωτοτύπου
- Ιδεατός αναγνώστης και πραγματικός αναγνώστης
- Διάδοση στη γλώσσα πηγή
- Intentio operis - Μετάφραση
- Εισαγωγή νέου κειμένου στη γλώσσα στόχο
- Παρουσία
- Τύχη – απήχηση
- Επίδραση – επιρροή στη λογοτεχνική παράδοση της γλώσσας υποδοχής

Αντιπαραβολική γλωσσολογία και μεταφρασεολογία

Poliedricità della storia della traduzione

Ricerche sulle traduzioni:

- opere precise
- autori precisi
- tradizioni traduttive
- principali fasi storiche e periodi culturali

Campo scientifico interdisciplinare: semiotica, cultural studies, storia letteraria, letteratura, storia linguistica, linguistica comparata ecc.

Πρόσληψη και γλωσσικές διεπιδράσεις

ASPETTI RICETTIVI

L'IMPORTANZA CULTURALE DELLA TRADUZIONE

Influenza culturale

Diffusione della cultura straniera nella cultura ricevente

Autorevolezza culturale

In che misura, in quali periodi

La ricezione è determinata da quali autori e quali opere sono rappresentati nella cultura ricevente. Nella selezione si realizza la geopolitica culturale.

Documenti testuali – statistiche

Materiali della critica – tutto ciò che riguarda la letteratura e la cultura straniera (manuali, saggi, articoli, recensioni, critiche ecc.)

tutti i testi che contribuiscono a individuare il ruolo della traduzione nella cultura letteraria.

Quindi l'aspetto ricettivo della storia della traduzione suscita interesse anche per la storia della letteratura, poichè è legato allo studio del processo letterario e la cultura letteraria in generale (influenze e trasferimento di fenomeni culturali nuovi p.es. umanesimo).

Lo studio dell'aspetto ricettivo della storia della traduzione è studio dell'aspetto funzionale della storia della traduzione.

Verba volant, Scripta manent: corpus et corpora

Ζητούμενο: ανίχνευση, εντοπισμός, καταγραφή, συστηματική διαχείριση και τεκμηρίωση των γλωσσικών διεπιδράσεων και της διαπολιτισμικής επιρροής.

Κείμενα: corpus et corpora

Μεθοδολογία έρευνας γλωσσικών διεπιδράσεων

- Διαχρονική
- Συγχρονική
- Μελέτη περίπτωσης

Μια μελέτη περίπτωσης: Στρατής Δούκας

Απόσπασμα κειμένου

Εντοπισμός γλωσσικών επιδράσεων σε επίπεδο
λεξημάτων ή εκφράσεων

Καταγραφή

Συστηματική διαχείριση

Κατηγοριοποίηση υλικού

Ταξινόμηση υλικού

Σχολιασμός, κριτική, παρατηρήσεις